

Hur har det gått för de hörselskadade?

Regeringens proposition om den framtida programverksamheten i radio och TV är tyvärr mycket knapphändig i frågan om störande bakgrundsljud i programmen. Uppvaktnings har därför gjorts hos riksdagens kulturutskott för att uppmärksamma detta stora problem för närmare en miljon hörselskadade lyssnare i Sverige.

BENGT GULLBRING
styrelseledamot i Samfundet Äldre
Läkare (SÅL), Täby
bengt.gullbring@mbox300.swipnet.se

II Problemet med att bakgrundsljud i radio och TV gör det svårt för äldre att höra programmen togs upp i Läkartidningen nr 48/00 dels i Förbundsnytt (sidan 5669), dels av mig på korrespondenssidorna (sidan 5683).

Bakgrund

En projektgrupp för vilken jag var samordnare lämnade i oktober år 2000 in en skrivelse underskriven av professorerna Erik Borg, Ulf Rosenhall och Barbro Westerholm samt av mig till statssekreterare Gunilla Thorgrens arbetsgrupp vid Kulturdepartementet

Vi framhöll att klagomål från enskil-

Det är ett problem som har funnits i årtal utan att någon förändring till det bättre har skett – snarare till det sämre.

da individer ej resulterat i en ändring av programbolagens policy, och att en gemensam satsning från organisationer därför var nödvändig. Problemen gäller för ca 10 procent av befolkningen, dvs ca 900 000 invånare – en stor minoritet.

Skrivelsen stöddes av bl a de fem stora pensionärsorganisationerna och av Stockholmsjournalisternas seniorer.

Sverige har i och med anslutningen till FNs standardregler om att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet i samhället

förbundet sig att uppmuntra medierna att göra sina tjänster tillgängliga.

Propositionen en missräkning

Regeringens proposition 2000/01:94 »Radio och TV i allmänhetens tjänst 2002–2005« kom, och vad stod där?

Jo, på sidan 41 under Remissinstansen står det på rad 4 »Flera remissinstanser pekar på vikten av att störande bakgrundsljud och bakgrundsmusik i radio undviks samt att de som framträder i medierna har ett tydligt och distinkt tal«. Detta är allt man tagit upp i propositionen. I förslaget till riksdagsbeslut nämns inget om detta.

Min uppfattning är att orsaken till detta kan ligga i att på sidan 12 under »Programföretagen – organisation och programverksamhet« anges följande:

»Varje enskilt programföretag svarar för att verksamheten bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika intresseorganisationer och andra maktgrupper i samhället.«

Detta tycks vara en grundbult som gör att kulturdepartementet inte kan föra fram vår fråga.

Uppvaktnings hos kulturutskottet

Regeringens proposition har sänts till riksdagens kulturutskott för beredning. Utskottet, under ordförandeskap av Inger Davidson, lät oss göra en uppvaktnings där.

Medverkande var: Civilingenjör Martin Dahlquist, Kungliga tekniska högskolan, som demonstrerade hur hörselskadade uppfattar program med bakgrundsljud, professor Ulf Rosenhall, hörselkliniken, Karolinska sjukhuset, som gav information och besvarade frågor, och jag, Bengt Gullbring, i egen skap av samordnare och inledare.

Ärendets fortsatta gång är att kulturutskottet avlämnar sitt betänkande till riksdagens kammare för debatt och beslut och att riksdagen slutbehandlar ärendet den 12 juni. Hur detta problem kommer att avspeglas i det kommande avtalet mellan staten och bolagen kan man inte i dag förutskicka.

Vilket svar har de som klagat fått av SVT? De aktiviteter som gjorts i denna fråga – bl a ett större seminarium organiserat av PROs, SPFs och Hörselskadades Stockholmsdistrikt – ledde till ett stort antal klagomål framförda till radio och TV.

Från TVs programupplysning, Press och Publik, gavs ett stencilerat svar, i vilket ingen antydning ges om att man tänker ta bort störande bakgrundsljud. Man talar bl a om balansen mellan »nyttoljud« och störljud samt om att yngre människor har vant sig vid en »ljudridå«.

»Skaffa en extra högtalare!«

Vidare hänvisar man till att många TV-apparater har en undermålig ljudåtergivning och rekommenderar tittarna att ansluta en lös separat högtalare till TVn. Enklare hade väl varit att ta bort störande bakgrundsljud?

Till och med i TVs interna informationsblad, mars 2000, »Vi på TV«, tar chefen för Sveriges Televisions programsekretariat upp svårigheterna för de hörselskadade och frågar »Är detta en acceptabel utveckling för ett företag i allmänhetens tjänst? SVT har åtagit sig att 'beakta funktionshindrades behov', vi har till och med åtagit oss att 'under tillståndspanoroden öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen'.«

Problemet måste lösas!

Med erfarenheten av att radio och TV under åren inte har tagit till sig detta problem gjorde vi ovan nämnda uppvaktnings i kulturutskottet.

Min kommentar är att jag hoppas att de ansträngningar vi har gjort kommer att lösa ett problem som berör nästan en miljon av landets invånare. Det är ett problem som har funnits i årtal utan att någon förändring till det bättre har skett – snarare till det sämre.

Ni som har detta problem – sitt inte tysta! Klaga hos programbolagen! •